

2. Hymes D. On Communicative Competence. – Philadelphia, 1972.
3. Halliday M.A.K. Language as Social Semiotic. – London: Edward Arnold, 1978.
4. Richards J., Rodgers T. Approaches and Methods in Language Teaching. – Cambridge: Cambridge University Press, 2001.
5. Jalolov J. Chet til o‘qitish metodikasi. – Toshkent, 2012.

RAQAMLI PEDAGOGIKA ASOSIDA XORIJIY TIL DARSLARINI TASHKIL ETISH METODIKASI

Usmonova Shahnoza Jaxongir qizi

Namangan davlat pedagogika institute talabasi

Email: usmanovash005@gmail.com

Ilmiy rahbar: p.f.f.d (PhD) Z.Z. Dadabayev

Annotatsiya: Ushbu maqolada raqamli pedagogika asosida xorijiy til darslarini tashkil etish metodikasi, uning ta’lim jarayonidagi ahamiyati va samaradorligi yoritiladi. Zamonaviy ta’lim tizimida raqamli texnologiyalar, onlayn platformalar hamda interaktiv vositalardan foydalanish o‘quvchilarning til o‘rganish jarayonini yanada samarali tashkil etishga xizmat qiladi. Maqolada xorijiy til darslarini raqamli pedagogika asosida tashkil etishning metodik yondashuvlari, innovatsion usullari hamda ularning ta’lim sifatini oshirishdagi roli tahlil qilinadi.

Kalit so‘zlar: raqamli pedagogika, xorijiy til o‘qitish, ta’lim texnologiyalari, interaktiv metodlar, onlayn ta’lim, raqamli platformalar.

Аннотация: В данной статье рассматривается методика организации уроков иностранного языка на основе цифровой педагогики, а также её значение и эффективность в образовательном процессе. Использование современных цифровых технологий, онлайн-платформ и интерактивных средств обучения способствует повышению эффективности изучения иностранных языков. В статье анализируются методические подходы к организации уроков иностранного языка на основе цифровой педагогики, а также их роль в повышении качества образования.

Ключевые слова: цифровая педагогика, обучение иностранным языкам, образовательные технологии, интерактивные методы, онлайн-обучение, цифровые платформы.

Annotation: This article discusses the methodology of organizing foreign language lessons based on digital pedagogy and highlights its importance and effectiveness in the educational process. The use of modern digital technologies, online platforms, and interactive tools

contributes to improving the effectiveness of foreign language learning. The article analyzes methodological approaches to organizing foreign language lessons through digital pedagogy and their role in enhancing the quality of education.

Keywords: digital pedagogy, foreign language teaching, educational technologies, interactive methods, online learning, digital platforms.

Kirish. Bugungi kunda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi ta’lim tizimida ham tub o‘zgarishlarni yuzaga keltirmoqda. Xususan, raqamli texnologiyalar ta’lim jarayonini tashkil etish, bilim berish usullarini takomillashtirish va o‘quvchilarning mustaqil ta’lim olish imkoniyatlarini kengaytirishda muhim ahamiyat kasb etmoqda. Shu nuqtai nazardan, raqamli pedagogika zamonaviy ta’lim tizimining muhim yo‘nalishlaridan biriga aylanib bormoqda. Raqamli pedagogika o‘quv jarayonida raqamli texnologiyalar, elektron resurslar, onlayn platformalar hamda interaktiv vositalardan samarali foydalanishni nazarda tutadi.

Globallashuv sharoitida xorijiy tillarni o‘rganish va o‘qitish ham tobora dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Xalqaro aloqalarning kengayishi, ilmiy va madaniy hamkorlikning rivojlanishi xorijiy tillarni mukammal o‘zlashtirishni talab etadi. Shu sababli xorijiy til darslarini zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida tashkil etish muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, raqamli pedagogika asosida tashkil etilgan darslar o‘quvchilarning til o‘rganishga bo‘lgan qiziqishini oshirish, ularning mustaqil ishlash ko‘nikmalarini rivojlantirish hamda ta’lim samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Raqamli pedagogika asosida tashkil etilgan xorijiy til darslarida turli xil raqamli vositalar va platformalardan foydalanish mumkin. Jumladan, onlayn ta’lim platformalari, elektron darsliklar, mobil ilovalar, interaktiv taqdimotlar hamda multimedia materiallari o‘quv jarayonini yanada samarali tashkil etishga yordam beradi. Bunday vositalar yordamida o‘quvchilar tinglab tushunish, o‘qish, yozish va gapirish kabi til ko‘nikmalarini kompleks ravishda rivojlantirish imkoniyatiga ega bo‘ladilar.

Shuningdek, raqamli pedagogika o‘qituvchilarga ham yangi imkoniyatlar yaratadi. Masalan, turli raqamli platformalar orqali o‘qituvchi o‘quvchilarning bilim darajasini nazorat qilishi, ularning faoliyatini tahlil qilishi hamda individual yondashuv asosida dars jarayonini tashkil etishi mumkin. Bu esa o‘quv jarayonining samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Bundan tashqari, raqamli texnologiyalar yordamida masofaviy ta’limni tashkil etish, o‘quv

materiallarini tezkor yetkazish hamda o‘quvchilar bilan doimiy aloqada bo‘lish imkoniyati yaratiladi.

Asosiy qism: Zamonaviy ta‘lim tizimida raqamli texnologiyalardan foydalanish tobora muhim ahamiyat kasb etib bormoqda. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining rivojlanishi ta‘lim jarayonini yangi bosqichga olib chiqdi. Shu jihatdan raqamli pedagogika ta‘lim tizimida innovatsion yondashuv sifatida qaraladi. Raqamli pedagogika o‘quv jarayonida raqamli vositalar, elektron ta‘lim resurslari, onlayn platformalar hamda interaktiv texnologiyalardan samarali foydalanishni nazarda tutadi.

Raqamli pedagogikaning asosiy maqsadi ta‘lim jarayonini yanada samarali tashkil etish, o‘quvchilarning bilim olish imkoniyatlarini kengaytirish hamda ularning mustaqil o‘rganish ko‘nikmalarini rivojlantirishdan iboratdir. Raqamli texnologiyalar yordamida o‘quvchilar turli xil elektron resurslar, videodarslar, interaktiv mashqlar va onlayn testlardan foydalanish imkoniyatiga ega bo‘ladilar. Bu esa o‘quv jarayonining samaradorligini oshiradi va o‘quvchilarning bilimga bo‘lgan qiziqishini kuchaytiradi. Shuningdek, raqamli pedagogika o‘qituvchi faoliyatini ham sezilarli darajada takomillashtiradi. Turli raqamli platformalar orqali o‘qituvchi o‘quvchilarning bilim darajasini nazorat qilishi, ularning faoliyatini tahlil qilishi hamda dars jarayonini samarali rejalashtirishi mumkin. Bundan tashqari, raqamli texnologiyalar masofaviy ta‘limni tashkil etish, o‘quv materiallarini tezkor yetkazish hamda o‘qituvchi va o‘quvchi o‘rtasidagi muloqotni yanada mustahkamlash imkonini beradi. Umuman olganda, raqamli pedagogika zamonaviy ta‘lim tizimining ajralmas qismiga aylanib bormoqda. U ta‘lim sifatini oshirish, o‘quv jarayonini modernizatsiya qilish hamda o‘quvchilarning zamonaviy bilim va ko‘nikmalarini shakllantirishda muhim rol o‘ynaydi. Bugungi kunda xorijiy tillarni o‘qitishda raqamli pedagogika imkoniyatlaridan keng foydalanilmoqda. Raqamli texnologiyalar yordamida til o‘rganish jarayoni yanada interaktiv, qiziqarli va samarali tashkil etilishi mumkin. Xorijiy til darslarini raqamli pedagogika asosida tashkil etish o‘quvchilarning til ko‘nikmalarini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega.

Xorijiy til darslarida raqamli texnologiyalardan foydalanishning bir necha metodlari mavjud. Birinchi metod – multimedia vositalaridan foydalanishdir. Video, audio materiallar, interaktiv taqdimotlar hamda elektron darsliklar o‘quvchilarning tinglab tushunish va o‘qish ko‘nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Bunday vositalar orqali o‘quvchilar real til muhitiga yaqin sharoitda til o‘rganish imkoniyatiga ega bo‘ladilar.

Ikkinchi metod – onlayn ta‘lim platformalaridan foydalanishdir. Masalan, Google Classroom, Moodle, Quizlet, Kahoot kabi platformalar

o‘quvchilarning bilimlarini mustahkamlash, testlar tashkil etish hamda interaktiv mashg‘ulotlar o‘tkazishda keng qo‘llaniladi. Ushbu platformalar orqali o‘qituvchi o‘quvchilarning faoliyatini nazorat qilishi va ularning bilim darajasini baholashi mumkin.

Uchinchi metod – mobil ilovalar va raqamli resurslardan foydalanishdir. Turli mobil ilovalar yordamida o‘quvchilar so‘z boyligini oshirish, grammatik bilimlarini mustahkamlash hamda talaffuz ko‘nikmalarini rivojlantirish imkoniyatiga ega bo‘ladilar. Bunday ilovalar o‘quvchilarning mustaqil o‘rganish faoliyatini ham qo‘llab-quvvatlaydi. Bundan tashqari, raqamli pedagogika asosida tashkil etilgan xorijiy til darslari o‘quvchilarning ijodiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirishga ham xizmat qiladi. Interaktiv topshiriqlar, virtual muhokamalar, onlayn loyihalar va guruhii ishlanmalar o‘quvchilarning faolligini oshiradi hamda ularning kommunikativ ko‘nikmalarini rivojlantiradi.

Xulosa qilib aytganda, raqamli pedagogika asosida xorijiy til darslarini tashkil etish ta’lim jarayonini zamonaviy talablar asosida tashkil etishga yordam beradi. Bu yondashuv o‘quvchilarning til o‘rganishga bo‘lgan qiziqishini oshiradi, ularning bilim va ko‘nikmalarini rivojlantiradi hamda ta’lim samaradorligini sezilarli darajada oshiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. Anderson T., Dron J. Teaching in Blended Learning Environments: Framework, Principles, and Guidelines. – Athabasca: AU Press, 2020. – 250 p.
2. Bates T. Teaching in a Digital Age: Guidelines for Designing Teaching and Learning. – Vancouver: Tony Bates Associates Ltd., 2020. – 320 p.
3. Zafar, D., & Sardor, O. (2022). DIFFICULTIES OF NON-PHILOLOGICAL STUDENTS IN LEARNING VOCABULARY AND USING RELEVANT TEXTS IN TEACHING ENGLISH. INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY RESEARCH ISSN: 2277-3630 Impact factor: 8.036, 11(02), 163-165.
4. Ahmadjonovna, D. G. (2024). The importance and role of lexical competence in teaching foreign languages to students. Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research, 11(5), 16-23.
5. Beetham H., Sharpe R. Rethinking Pedagogy for a Digital Age: Principles and Practices of Digital Learning. – London: Routledge, 2021. – 280 p.
6. Bonk C. J., Khoo E. Adding Some TEC-VARIETY: 100+ Activities for Motivating and Retaining Learners Online. – San Francisco: Jossey-Bass, 2021. – 240 p.

7. Godwin-Jones R. Emerging Technologies: Mobile-Assisted Language Learning // Language Learning & Technology. – 2022. – Vol. 26, №1. – P. 1–17.

ГЛОБАЛЛАШУВ ВА РАҚАМЛИ КОММУНИКАЦИЯ ШАРОИТИДА РУС ТИЛИДАГИ ВАРИАТИВ БИРЛИКЛАРНИНГ ЎРГАНИЛИШИ

Муштарий Аликулова

*Иқтисодиёт ва Педагогика университети НТМ Хорижий тиллар
факультети Рус тили ва адабиёти кафедраси ассистент-
ўқитувчиси sadiyaxon2709@gmail.com*

Аннотация. Мазкур мақолада рус тилшунослигида вариатив бирликларнинг ўрганилиши, уларнинг назарий асослари ва тил тизимидаги ўрни таҳлил қилинади. Тадқиқотда вариативлик феноменининг фонетик, морфологик ва лексик сатҳларда намоён бўлиши ҳамда адабий тил меъёрларининг шаклланиши билан боғлиқ жиҳатлари ёритилган. Шунингдек, глобаллашув ва рақамли коммуникация муҳитида тил вариантларининг қўлланиши, уларнинг ижтимоий-маданий ва коммуникатив аҳамияти илмий жиҳатдан таҳлил қилинган.

Калит сўзлар: вариативлик, вариант, рус тилшунослиги, фонетик вариативлик, морфологик вариативлик, лексик вариантлар, тил меъёри, глобаллашув, рақамли коммуникация.

Бугунги глобаллашув шароитида ахборот-коммуникация технологиялари ва рақамли муҳит тил тараққиётига сезиларли таъсир кўрсатмоқда. Интернет тармоқлари, ижтимоий медиа платформалари ва рақамли коммуникация воситалари тил бирликларининг қўлланиш доирасини кенгайтириб, уларнинг турли вариантларда намоён бўлишига олиб келмоқда. Шу жиҳатдан вариативлик феномени нафақат тилнинг ички тизими билан, балки замонавий коммуникация жараёнлари ва лингвомаданий муҳит билан ҳам узвий боғлиқдир.

Рус тилшунослигида вариатив бирликлар назарияси XX аср бошларидан мустақил илмий йўналиш сифатида шакллана бошлади. Тил тизимида кузатиладиган вариантлар — фонетик, грамматик, лексик ёки услубий фарқлардан қатъи назар — адабий тил меъёрларининг шаклланиши ва барқарорлашуви билан чамбарчас боғлиқ ҳисобланади.

Вариативлик ҳақидаги илк илмий қарашлар М. В. Ломоносов, А. А. Шахматов ва И. А. Бодуэн де Куртене ишларида акс этган. М. В.